

Veldwerk van De Vlinderstichting

Ook in 1993 heeft De Vlinderstichting een aantal inventarisatie-opdrachten uitgevoerd.

Schiphol

Zo vroeg de directie van de luchthaven Schiphol om een inventarisatie van de dagvlinders en de sprinkhanen. Schiphol heeft uitgestrekte stukken grasland tussen de startbanen waar weinig kruiden in staan. Doordat deze plaatsen ook regelmatig gemaaid worden viel de vlinderstand er tegen. Wel kwamen op een aantal plaatsen waar kruiden wel meer kans kregen veel Bruine zandoogjes en Zwartsprietdikkopjes voor, en zelfs Bruine blauwtjes zijn er gezien. De sprinkhanenfauna viel ook tegen. Er werden slechts vier soorten gezien, waarvan de Bruine sprinkhaan en de Kustsprinkhaan het meest algemeen waren.

West-Brabant

Ook Rijkswaterstaat in Brabant wilde informatie over sprinkhanen en vlinders van een aantal dijken die zullen worden doorkruist door een nieuwe snelweg. Hier bleek met name op diverse plekken de Greppelsprinkhaan aanwezig te zijn, een soort die slechts hier en daar in Nederland voorkomt. Uiteraard werden op de dijken voornamelijk graslandvlinders, zoals Oranje zandoogje en Zwartsprietdikkopje gezien, maar ook het Bont zandoogje, in bosschages bij een boerderij.

PEN-eiland

Dit 'eiland' ligt in de buurt van Mulden, in het IJmeer. Het bestaat voornamelijk uit wilgenopslag en rietmoeras en is voor vogels een heel waardevol gebied. Omdat men er een vuilnisstort van wil maken werd De Vlinderstichting gevraagd om onderzoek te doen naar de dagvlinders, de nachtvlinders en de libellen. Op het PEN-eiland zijn 12 soorten dagvlinders, 11 soorten libellen en 72 soorten nachtvlinders waargenomen. Opvallende nachtvlinders die zijn gevonden waren *Orthotaelia sparganella*, *Schrankia costaestrigalis* en *Archanara dissoluta*. Dit zijn vrij zeldzame soorten voor Nederland.

Doetinchem

In Doetinchem is onderzoek gedaan in een wegberm, die vanuit de stad het buitengebied inloopt. Er is gekeken naar de vegetatie en naar de vlinders die er voorkomen. Met behulp van deze gegevens is een beheersplan gemaakt om te zorgen dat deze berm een goed leefgebied wordt voor vlinders en gebruikt kan worden als verbindingsbaan. Zeldzame vlinders kwamen er (natuurlijk) niet voor, maar wel bleken er veel Icarusblauwtjes aanwezig te zijn.

Natuurmonumenten

Voor het tweede achtereenvolgende jaar heeft De Vlinderstichting een zevental karakteristieke dagvlindersoorten gevolgd in terreinen van Natuurmonumenten. De Zilveren maan bleek het minder goed te doen dan in 1992. Wel werden er in de Wieden en in het Korenburgerveen nog honderden exemplaren geteld. De Kleine heivlinder bleek echt veel minder aanwezig te zijn. In totaal werden er net twintig exemplaren geteld.

Behalve het volgen van deze karakteristieke soorten heeft Natuurmonumenten

foto: Henkjan Kievit



Op een aantal plekken in Zuid-Limburg zijn Boswitjes gezien, soms zelfs enkele bij elkaar.

ook gevraagd om drie gebieden te inventariseren: het Noordal in Zuid-Limburg, het Leusveld bij Apeldoorn en een aantal landgoederen bij 's-Graveland. In het Noordal werden in het voorjaar veel Oranjepijpjes waargenomen. Opvallend was dat, behalve op Look-zonder-Look en Pinksterbloem, veel eitjes werden afgezet op de Gewone raket. In het Leusveld werden op één waarnemingsdag meer dan 50 Kleine ijsvogelvlinders gezien.

De vlinderbevolking op de landgoederen bij 's-Graveland viel nogal tegen. Het beheer van deze terreinen is ook meer op de cultuur-historische waarden gericht dan op de natuurwaarden. Slechts op enkele plekken werden Eikepages gezien,

andere karakteristieke soorten ontbraken.

Thetidia smaragdaria

In Engeland is dr. Paul Waring bezig met een onderzoek naar het voorkomen van *Thetidia smaragdaria*, een zeldzame groene spannersoort. Als u waarnemingen van deze soort hebt (de waarnemingen mogen uit heel Europa afkomstig zijn) wilt u die dan opsturen naar De Vlinderstichting, t.a.v. Joop Schaffers, Postbus 506, 6700 AM Wageningen. Bij voorbaat dank.

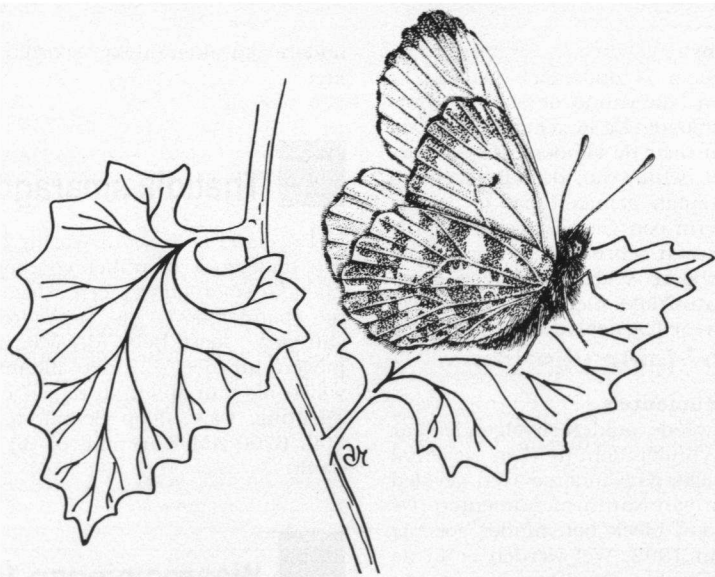
Waarnemingen 1993

Geen gezeur meer over het slechte weer in 1993! Niet meer klagen over de regen, de kou, de wind, de weinige vlinders. Desondanks zijn er in het afgelopen jaar heel wat leuke dingen gezien. Het begon al in het voorjaar, toen in

Zuid-Limburg Klaverblauwtjes en Boswitjes werden waargenomen, gevolgd door Dwergblauwtjes en Dambordjes. In de zomer bleek plaatselijk de Kleine ijsvogelvlinder het erg goed te doen, terwijl ook de Koninginnepage vanuit heel Nederland werd gemeld.

Uiteraard zijn er minder waarnemingen van deze soort dan in 1992, maar het is verheugend dat de soort zich verspreid over het hele land heeft weten voort te planten, want er waren vrij veel meldingen uit mei en begin juni.

Een aantal gewone soorten deed het dit jaar, voor zover we nu kunnen overzien, erg slecht. Met name geldt dit voor de Kleine vos en de Daggauwoog. Pas in september leek de Kleine vos weer redelijk op te komen. Uit de duinen kregen we zelfs een waarneming van 65 exemplaren bij elkaar, normaal heel gewoon, maar dit jaar uitzonderlijk. In de duinen



Ook van 'gewonere' soorten, zoals het Oranjetipje, ontvangen we nog graag waarnemingen.
tekening: Annemarie van Lierop

leken ook het Hooibeestje, de Kleine vuurvlinder en de Heivlinder het goed te doen. In het binnenland zijn maar weinig Hooibeestjes gezien, maar wel honderden Kleine vuurvlinders in heideterreinen. De Heivlinder lijkt het dit jaar in het binnenland zeer matig te hebben gedaan, terwijl de Kleine heivlinder slechts sporadisch is gezien. Op de Veluwezoom, waar vorige jaren zeker honderd exemplaren konden worden geteld, zijn nu tijdens drie bezoeken in totaal twee (!!) stuks gezien.

We hebben nog lang geen goed overzicht, noch van de gewonere soorten, noch van de 'bijzonderheden'. Iedereen wordt dan ook dringend gevraagd waarnemingsformulieren op te sturen, zelfs als u maar heel weinig hebt gezien.

De waarnemingen worden gebruikt bij de advisering aan allerlei instanties die zich bezig houden met het beheer en de inrichting van het landschap. Het is daarom van het grootste belang dat we actuele informatie hebben over het voorkomen van vlinders in Nederland. Niet alleen zeldzaamheden, maar juist ook de wat gewonere soorten, zoals Zwartspriddikkopje en Groot dikkopje, Oranjetipje, Argusvlinder, Koevinkje, Bruin zandoogje, Icarusblauwtje en Kleine vuurvlinder, geven veel informatie over de mogelijkheden van een gebied. Daarom willen we juist van deze soorten ook zoveel mogelijk waarnemingen verzamelen. Succes met het invullen!

Kars Veling, afd. Onderzoek en Adviezen

Vlinderwerkgroep Groningen bestaat een jaar

Op 25 september jl. hield de Vlinderwerkgroep Groningen een bijeenkomst in Hoogezand. Op deze middag waren de leden van de werkgroep en afvaardigingen van de werkgroepen uit Friesland en Drenthe aanwezig. Er werd kort ingegaan

op de activiteiten van dejarige werkgroep. Inmiddels zijn 20 personen lid geworden en de bedoeling is om in de komende jaren onderzoek te gaan doen om een beeld te krijgen van de vlinders in de provincie Groningen. Met de resultaten kan actief worden gewerkt aan het behoud en het herstel van de vlinderstand. Na een lezing door Kars Veling van De Vlinderstichting, die uitgebreid inging op de waarnemingen in 1993, de eisen die vlinders stellen aan hun leefgebied en wat we in de inrichting en het beheer kunnen doen voor de vlinders, kwam Hans Donner namens de Stichting Tinea aan het woord. Hij gaf een overzicht van het spiksplinternieuwe boek 'De kleine vlinders' en vertelde over het nieuwe project van Tinea over de mineerders. Na een pauze vertelde Gerard Bergsma, van de Vlinderwerkgroep Friesland over de werkwijze van deze groep.

Het is erg goed dat de groepen in het noorden van het land onderling contact houden en van elkaar leren. Dit voorkomt dat keer op keer het wiel wordt uitgevonden. De vlinderwerkgroep Groningen bestaat nu een jaar en is vastbesloten om in de komende jaren de vlinders in deze provincie flink voor het voetlicht te halen.

Contactadres: Bernard Stikfort, Sluisweg 46, Veendam, 05987-27023.

Vlinders aan de muur

Steeds meer mensen richten tegenwoordig niet alleen hun huis van binnen in; ook aan de tuin en aan de buitenkant van het huis wordt de nodige aandacht besteed. En steeds meer ziet u daarbij de Butterflyman-vlinder tevoorschijn komen. Wij vroegen aan de Dutch Butterflyman, Gerard van Stratum, hoe hij op het idee was gekomen om de bijzondere wandvlinders in Nederland te gaan verkopen.

"Vier jaar geleden was ik in Wales. Daar kwam ik langs een wit 'farmhouse', helemaal vol met prachtige, kleurrijke vlinders. Ik raakte enthousiast en heb er zelf een paar gekocht. Nadat ik deze thuis had opgehangen, kreeg ik veel reacties. Daarom nam ik contact op met de Original Butterflyman in Wales. Resultaat was

dat ik nu in Nederland de originele Butterflyman-vlinders verkoop."

De Butterflyman in Wales maakt alle vlinders zelf. Ze worden vervaardigd van materialen die tegen weer en wind bestand zijn. Zo zijn de aluminium vleugels bijvoorbeeld geverfd met autolak. Ze roesten niet. De pootjes en de voelsprietten zijn van draad dat in de gewenste stand te verbuigen is. Het lijf is gemaakt van nylon, en oersterk.

Aan alle modellen is een periode van uitgebreid experimenteren voorafgegaan. De nieuwste ontwikkelingen zijn modellen met vier vleugels en vlinders met de vleugels in slaapstand. Bij deze laatste vlinders is de onderkant van de vleugels beschilderd.

U kunt de vlinders bestellen bij de Dutch Butterflyman (zie de advertentie elders in dit blad) of bij De Vlinderstichting. Meer informatie hierover vindt u in de rubriek Vlinderwinkel.

Borduurwerk

Onlangs ontvingen wij een heel aardige brief van mevrouw Ribbens uit Didam. Zij heeft een borduurwerk gemaakt met daarop 12 soorten Nederlandse vlinders. Mevrouw Ribbens wilde dit werk graag aan komen bieden aan De Vlinderstichting voor al het werk dat wij doen voor vlinders.

De vlinders zijn met één draadje DMC geborduurd, zodat een bijzonder fijn borduurwerk is ontstaan. Mevrouw Ribbens vertelde ons dat ze gemiddeld per vlinder twee hele avonden is bezig geweest. Het patroon komt uit Steek, een handwerkblad dat inmiddels niet meer bestaat.

Wij zullen het fraaie werkstuk een mooi plekje in ons gebouw geven!